

URICA KRAMLJANJA Z OGRINČEVIMI S SELA

Prvo novoletno praznovanje brez skrbi in tegob

Morda smo se prehitro poslovili od Ogrinčevih s Sela nad Polhovim Gradcem. Težko je danes reči, kaj nas je s tople, hribovske poznojesenske jasnine gnalo nazaj v hladno, megličasto dolino, kotlino. Smo se bali, da bi jim odtrgali preveč dragocenega sobotnega dne, ko je pri hiši, še posebno pa kmetiji treba postoriti na stotine drobnih stvari. Še posebej, če je gospodar med tednom v tovarni, če so večji otroci razkropljeni po šolah in, če mama ostaja sama doma z najmlajšimi in najstarejšim človekom v hiši. Čas se tako hitro obrne, da v boju za vsakodnevni obstanek komaj zaznaš, kdaj je minil teden, kdaj mesec in kolikokrat smo se že poslovili od starega leta.

Na vasi, ki pred dobrimi desetimi leti ni imela primerne ceste, elektrike, vodovoda, se ni več časa vsteti za mizo in s sosedom vreči »lustig«, se spodbosti v šahu, ali zapeti pesem. Če nastopi prava, snežena zima in se moške dobe pri oranju, tedaj, si ob šilcu ostrega hribovskega žganja zažele ZDRAVJA. Če bo to, pa kakšno besedo o VREMENU še dodajo, potem bo leto tako, kot je hribovskim, kmetijskim ljudem v dobro.

Nimaš se časa pokregati

DANES žive na kmetiji pri Ogrincu 89 letni Valentin Krmelj, ki tu domuje že polnih šestdeset let. Z njim je tudi njegova druga žena Marija.

Pred trinajstimi leti pa sta prestopila hišni prag Alojz in Urška Marolt. Alojz se je tedaj poslovil od ključavničarjev v škofjeloški Jelovici in se s svojimi neumirljivimi rokami zakopal v kmetijo, gozd, gospodarsko in stanovanjsko poslopje. Ob vsem tem pa je s sosedi še gnal vas po strmi, strmi poti napredka. Uršula, Urša, Urška, najboljše pa sliši na klic MAMA je v teh letih šestkrat povila dete. Prvič in zadnjič je povila hčerki. Urška je sedaj učenka 2. letnika ekonomske srednje šole, Slavki pa je komaj tri leta. Vmes pa so zajokali fantje. Metod vstopa po prvih korakih mizarstva znanja v delovni organizaciji HOJA TOZD Mizarstvo Polhov Gradec. Janez je v sedmem razredu polhograjske osnovne šole, Lojze je četrtošolec, Tomaž pa pet let prebiva na Selu.

»Pričeli smo z dekletom«, je komentiral oče Alojz, »in zaenkrat smo z dekletom tudi končali.«

Prav nič nervoznega ni bilo čutiti v njegovih stikih s fanti in dekleti. Pa so bila leta, ki jih preživljajo tu na Selu nabita z napani. Komaj leto dni je tega, ko so se izkopal iz mnogih težav in vendar zaživel času primerno življenje. Pa vseeno Alojz in Urška nista z besedo potožila, le pristavila sta: »Zdi se nama, kot, da sva se včeraj vzela. Tako hitro je minil čas. Pretrdo je bilo delo in življenje, da bi se imel čas kregati. Ko te je

Alojz Marolt

le sopotnico, ampak pravo slovensko kmetico, ki ji nobeno delo na polju, v hlevu, gozdu, v hiši ni odveč, ampak le v veselje. In tu so njuni otroci, ki bi morali že sedaj pisati svoj dnevnik, da bi lahko vrstnikom v mestu pokazali, da je še dandanes življenje tam krepkih 700 metrov nad morjem prav tako trdo, kot nekdanj. A v slogi je moč. V razumevanju, v lastnem pridajanju otroške marljivosti k družinskim potrebam in v spoštovanju skupnega dela.

Manj dela, več dohodka

Kdór pozna svet pod Kopačevim vrhom in Sv. Jedrtjo ve, da je tam kmetovo življenje trdo. Da je lahko tu človek dober poljedelec, živinorejec, gozdar in pravi gospodar, ki zna poprijeti za vsakršno orodje in popraviti stotine drobnih in zahtevnejših pomanjkljivosti, mora imeti prirojeno žilico. Pa to še ni dovolj. Biti mora prava hribovska (trmasta?) grča, ki se ne vda naravnim neizprosostim, strmim polhograjskim negovom, sneženim zimam. Pa saj se tudi ne sme, če hoče nositi breme hribovskega kmeta. To pa je skoraj neizmerljivo.

Možak sam pa ni dovolj krepak, da bi bil to bitko brez marljive družice. In Alojz tako življenjsko sopotnico ima. Ne

le sopotnico, ampak pravo slovensko kmetico, ki ji nobeno delo na polju, v hlevu, gozdu, v hiši ni odveč, ampak le v veselje. In tu so njuni otroci, ki bi morali že sedaj pisati svoj dnevnik, da bi lahko vrstnikom v mestu pokazali, da je še dandanes življenje tam krepkih 700 metrov nad morjem prav tako trdo, kot nekdanj. A v slogi je moč. V razumevanju, v lastnem pridajanju otroške marljivosti k družinskim potrebam in v spoštovanju skupnega dela.

»Trinajst žilavih let sva vložila z ženo v našo kmetijo. Prvo leto smo bili brez elektrike, vode, prave povezave z dolino, brez pravega prostora za kmetijske stroje. Tudi stanovanjska hiša je zaslužila marsikatero ime preje, kot stanovanjska hiša,« je segel v bližnjo preteklost Alojz. »Takrat se je o kmetu veliko govorilo, storilo pa nič. Če si prišel prosit pomoči za kmetijo, te ni nihče uslišal. Celo tako hudo je bilo, da so bile datjve nenavadno visoke, kmetijski pridelki in živina ter les pa niso imeli nikakršne cene.

V začetku tega desetletja smo začeli v naši vasi grabiti za napredek, ki se je zdel ljudem v mestu že dolga leta sam po sebi umeven. Najprej smo prebili cesto. Brez nje danes ne sme biti nobena vas in kmetija v njej. Potem smo opravili mnoge, mnoge poti do elektrifikarjev. Razumem, da jim več prinaša napeljava v mestu, a tudi mi v hribih, na kmetijah ne moremo več brez elektrike. Dobrih petnajst hišnih gospodarjev je prispevalo skupaj okrog trideset tisoč delovnih ur in les. Sedaj smo zelo zadovoljni.

Za hip smo se v vasi oddahnili, a doma nismo poznali tega počitka. Skrbno smo zbirali denar in kupili pralni stroj. Če »futra« ne moreš zrezati, ga bo že živina sama. Prati za tako družino kot je naša, pa ni lahko. Voda je vse prehitro mrzla in še od rok je bila. Brez pralnega stroja danes tudi kmečka žena ne more biti.

Voda. Vse prehitro jo je zmanjkovalo v naših kapnicah. V trdi zimi smo morali hoditi ponjo precej daleč proti grabnu. Pred dobrim letom smo se zbrali štirje vaščani, poklicali na pomoč prijatelje, prešli vodovodne cevi od krajevne skupnosti in v enem dnevu izkopal 1200 metrov jarka z Ožbolta ter jamo za rezervar s 30000 l zmogljivosti. Tako imamo vse osnovne dobrine. Žal pa smo bili preveč fizično in denarno izčrpani, da bi

se lahko vključili v nedavno akcijo KS Polhov Gradec in potegnili do naše vasi telefon. Pa bi ga močno potrebovali.«

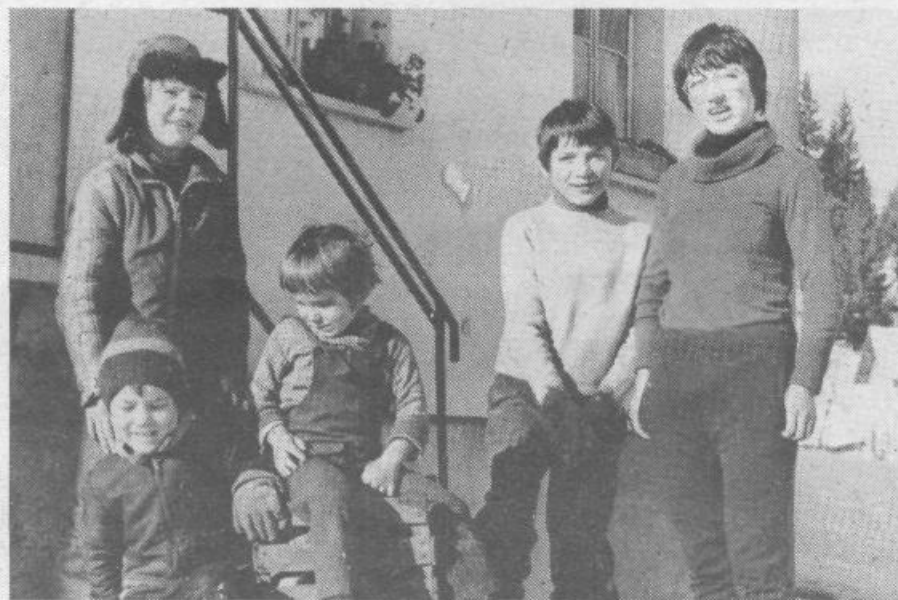
Pa se je na srečo razmerje do kmeta v teh letih močno spremenilo. V pomoč so mu prišle zadruga, kmetijska zemljiška skupnost, krajevna skupnost in tudi celotno družbeno gledanje nanj se je močno izboljšalo.

»Nekdaj smo na naši kmetiji predvsem orali, sedaj pa pretežno kosimo. 38 hektarjev je vse površine, a le šest ha je

Urška Marolt

obdelovalne zemlje. Polje smo pustili le tam, kjer lahko obdelujemo s stroji. S pomočjo kmetijske zemljiške skupnosti smo uredili dovoz do vseh travnikov in si tako močno olajšali delo. Moram reči, da imamo sedaj z manj dela več dohodka. Pri živini seveda. Od 12 do 14 goved imamo v hlevu. Priveze za živino sem naredil sam, tako kot še mnoge druge priročne naprave. Zimske verige za naš novi Zetor veljajo v trgovini tri stare milijone, jaz pa sem jih ukrojil za dober milijon. Saj brez lastnega ZNANJA ne bi izdržali. Srečen sem, da so tudi naši otroci taki. Urška je marljiva v šoli in, ker zamudi veliko časa s poukom in vožnjo v Ljubljano, ji na vse načine pomagamo, da bi lahko šolo čimbolje izdelala. Fante pa veseli mizarstvo, ključavničarsko, praktično delo. Pravijo da tudi zato, da bodo lahko Maroltovi fantje stopili skupaj in s svojimi večimi rokami opremili hišo od vrha do tal.«

Na sliki so se zbrali Maroltovi otroci. Najstarejši sin Metod pa je imel žal važnejše delo, ki je te dni značilno za kmetije

Danes je kmetija Alojza Marolta sodobna slovenska hribovska kmetija. Žal pa kljub temu ne daje toliko dohodka, da se Alojz pred dvema mesecema ne bi ponovno odločil obleči tovarniškega delavskega pajaca